

1725

1. Bestineller, Gellh. Christianus: Ordinis juridici
Decanus: lectori henero s. p. 7. (ad diffin.
Lationem Ernesti Adolphi Nestori innotuit)
2. Bestineller, Gellh. Christianus: De successione annuata
in fenis praesertim imperii
3. Bestineller, Gellh. Christianus: De donationibus ante et
post ingressum monasterii
4. Berger, Fr. Gualtfridus, de: Rector . . . circa academi-
cis s. p. 1. (Carmin: p. p. ipsis natalitiiis
versatoris 1725)
5. Berger, Fr. Gualtfridus, de Rector: circa academici
s. p. 1. (festum natalitium Christi pie celebra-
tum innotuit.)
6. Berger, Fr. Gualtfridus: De Trajano non optimo
7. Chledonius, Justus Henricus: De jure delictorum circa
electionem in causis alternatiis.

8. Chladenius, Justus Georgius : De obligatione in factis
propter caritatis
9. Cellius, Christoph. Ludovicus : De primitivis legum
antiquissimum genere criminum dixerit atque
atque ad frequentandam recitationem publicam
publica tabula inserta.
10. Viehrich, James David : De differentia errorum
et veritatum haereses practicae fabroribus
apposite.
11. Viehrich, James David : De angelis in aethera
luminis incoactis
- 11^a. Gublingius, James Fredericus : De barba Deorum
ex praedictorum Graeciae et Italiae veteris
journis monumentis
12. Gublingius, James Fredericus : De causis barbae
Deorum ex praedictorum Graeciae et Italiae veteris
Ulyssionum monumentis.

13. Holtmann, Samuel Christ : De obligatione astroconi
Christiani erga scripturam S.
14. Jann, Franc. Friedhelm, Rector : ... cives academici
ad contemplandum fructus resurrectionis Christi
amantes insistit
15. Kemmerichius, Victor. Hermann : De donationibus
conjugum illustrium.
16. ^{a, b} Kemmerichius, Victor. Hermann : De constitutionibus
principis curatores uxoris ejusdem principis
17. Kueselius, Gotfr. Riardus : Programmata in aug.
quo suscepta h. t. de verborum significatione et
regalis juris profertur extra-ordinaria intima-
tus simulque ad lectiones in istum h. t. holum
publicas omnes juris cultores . . . invitatus
18. Laescher, Mart. Gotthelf : De halone solis (appa-
rente 1. 8 Junii a 1727).
19. Menckes, Gotfr. Ludov. : De successione laterum
naturalium in Nov. 18 c. 5 et Nov. 89 c. 12
fundata ad spem non pertinetur

20. Mencken, Gtfr. Ludw.: De principe imperii
 in promissis unquam privatis factis et quan-
 titatem lege determinatam observandam
 non abstracto
21. Mencken, Gtfr. Ludw.: De valida subscriptione
 mulieris Hto Vallejans remunerantis
22. Schamburgen, Joh. Gtfr.: De aequitate et usa
 positivis l. 2 C. de resciind. vend. Astronomia
23. Weidlers, Fr. Fridericus: De quaestione: An hypothesis
 et hypothesis omnia liberari possit? dissonat et una
 philosophiae et artis practicae candidatus ad solennia
 honorum philosophicorum . . . distrib. . . . invitat
24. Wender, Fr. Balth.: Ord. jur. . . decanus: Censori besort
 1. 1. (ad disputationem solennem Johanni Christophori
 Pflotcheri invitat)
25. Wender, Fr. Balth.: Ord. jur. . . dec.: Censori besort
 1. 1. (ad disputationem solennem Fratri Georgio Chla-
 voni invitat)

Belleme

26. Wenter, James ~~Federica~~, Ordini Juridici - - - h-t

Prodecanus lectori generalis s. i. (et Disputationem solen-
nem Dr. Groppe Schramburgii iuristat.)

27. Wenter, Fr. Ball.: De beneficio ordinis seu excus-
sionis processu extraneo a termino creditorum.
- - - competente.

28. Wenter, Fr. Fed.: De pennis infirmitatum in specie
vero requisitis ad illas infligendas - - - necessarios

[Faint, illegible handwriting in a cursive script, likely German, covering the page.]

1364.
DISSERTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE

BENEFICIO ORDINIS

SEV

EXCVSSIONIS

POSSESSORI EXTRANEEO ADVERSUS

CREDITOREM, SIVE EX GENERALI, SIVE
SPECIALI, HYPOTHECA AGAT,

CONTRA SPURIAM

NOVELL. CXII. CAP. I.

INTERPRETATIONEM, COMPETENTE.

QVAM

PRAESIDE

DN. JO. BALT. WERNHERO
JCTO

POTENTISSIMO POLONIARVM REGI ET SAXONVM
ELECT. A CONSILII AVLAE ATQVE JUSTITIAE,

ORDINARIO ET ANTECESS. PRIMARIO ETC.

IN ACADEMIA VITEMBERGENSI

PRO LICENTIA

SVMOS IN VTROQVE JURE HONORES ET PRIVILEGIA DOCTORALIA

CAPESSENDI

IN AVDITORIO MAJORI

AD D. FEBR. M DCC XXV.

HORIS ANTE ET POST MERIDIEM CONSVETIS

IN PVBLICO ERVDITORVM CONCESSV

DEFENDET

AUTOR

JO. CHRISTOPH. PFRETZSCHNER

OELSNITIO-VARISCVS.

VITEMBERGAE, LITERIS VIDVAE GERDESIAE.

J. J.

PRAEFAMEN.

Romanos difficili sane atque incerto semper jure usos fuisse, inter omnes jam jam constat. Sive enim illos, ab Urbe condita Regibus adhuc subjectos, sive, libera iterum Republ. ipsorum facta, in populari statu constitutos, sive denique sub imperiali auctoritate, summa nimirum omnium rerum in Augustum, ejusque successores, unanimi ipsorum suffragio collata, viventes consideremus, facili omnino negotio turbatissimam LL. rationem, illam praecipue, qua, regibus ejectis, ipsi suam vim ac potestatem firmare decreverant, conspiciere licet. *l. 2. §. 3. ff. d. O. 7.* Variæ enim circa LL. noviter ferendas lites seditionesque PATRIOS inter TRIBUNOSQUE plebis intercedebant, quibus maxime incertum ipsorum jus redditum; multis quoque navis, variisque difficultatibus, scatere incepit, ita ut innumeris sane LL. ab exteris nationibus, Græcis imprimis, a) petitis, inque ordinem XII. Tabb.

A 2

reda-

a) Teste LIVIO *L. III. c. 33.* DIONYS. HALICARNAS. *Lib. X.*

redactis, Prudentum quoque accefferint interpretationes, qui publica postmodum Imperatoris auctoritate LL. vim, obscuritatibus satis impeditam, explicare, verumque, si fieri alias ab ipsis potuerit, populo sensum, a majori parte comprobatum, tradere tenebantur. b) Quibus rebus ita constitutis, talis modi sane fata subire ac perpeti oportebat Romanorum jura, ut multo majora exinde resulterint incommoda, quæ nec nostra ætate, qua multo splendidius edoceri jura atque excoli cœperunt, superari ac e foris nostris penitus eliminari possunt. Accedit, varias quoque tractu temporis, ex diversa jurium exoticorum collectione, irrepsisse antinomias c), quas tamen, cum indies magis magisque Veterum Jctorum placita colligi insuper, Juraque eorum sententiis incerta reddi cœpissent, Imperator Justinianus non admittendas esse, docet in *l. 1. §. 15. C. de V. Jur. Enuc.* ibidemque, ut jura interpretaturus animus, ad omnes contrarietatis fines diligenter intendere festinet, probe adhortatur. Sed, si dicendum, quod res est, illos omnino majora defendendæ suæ opinionis argumenta inventuros esse credo, qui LL. civiles huc & illuc sibi invicem sæpenumero contrariari largiuntur. d) Multum equidem ad contrarias sibi invicem

- b) Vid. JAN. VINC. GRAVIN. *de Orig. Jur. Civ. p. m. 44 45.* Ante Augusti vero tempora publice respondendi jus non a principibus dabatur, sed qui fiduciam studiorum suorum habebant, consentibus respondebant. Postea autem D. AVGVSTVS, ut major juris auctoritas haberetur, constituit, ut ex ejus auctoritate responderent, & ex hoc tempore peti illud pro beneficio cœpit.
- c) Qualem præcipue occurrere putant in *l. 41. ff. de Pign. Act. j. 1. 22. ff. de Pignor. & hypoth.* sed has duas LL. conciliare annisvs STRYCK. ad LAVTERBACH. *lit. de Pign. & hypoth. ad verb. Obstat. l. 41. &c. LAVTERB. comp. ff. p. m. 401.*
- d) Haud inique tamen præ ceteris judicasse mihi videtur HVBERVS
in

vicem LL. conciliandas, accurata facere videtur interpretandi methodus, qua, in genuinis verborum significatibus eruendis, & adæquatis eorum rationibus rite perscrutandis, procul dubio uti debemus, omnes tamen graves Veterum JCtorum dissensus regulis hermeneuticis tolli posse, omnino ambigendum est; etiamsi naturam, ac hujus illiusve Juris interpretis indolem, diversosque fontes, ex quibus suas dubitandi rationes promere soliti fuerunt, cognitos probe perspectosque habuerimus e.) Hinc non est, cur diu miremur, tot tantasque hæcenus, inter solidissimos sane JCtos, lites et altercationes fuisse ortas, cum quilibet potiora, magisque ardua tuendæ suæ opinionis argumenta protulisse, enixe sibi persuasum habuisset, ita, ut utrumque dissentientium latus, dubia hæc Jurisprudentiæ nostræ capita, tanquam pro aris & focis, tueri atque defendere non desierit. Quam ob rem facili negotio innumeras istas Jurium Romanorum difficultates, eorumque nævos, cum non fixo, in Foris nostris, pede ambulare, nec felici adeo nisu causas patrocinium quærentium hæc temporum nostrorum facies hodiernum orare permittat, colligi posse credo. Verum enim vero, quo difficilius negotium quodpiam

A 3

para-

in Prael. ad Inst. d. F. & F. n. ii. dicens, NEC NVLLAS, NEC MVLTAS DARI, vid. Id. in Prael. ad ff. de Hered. petit. n. 15. 16. seqq. Dissent. PER - ILLVSTR. DN. L. B. DE LYNCKER, qui in Anal. ad Locameri Inst. Just. Prooem. §. 2. ita dixerit: Non etiam dantur in toto Juris corpore antinomiae, nisi apparentes; quamvis ob fragilitatem humanam dari potuissent. Illustr. DN. DE COCCEJI in Jur. Controv. Part. I. p. m. 968.

- e) Ita quoque sentit J. VINC. GRAVIN. c. l. præf. ad cup. LL. Inventuram: Antiquitates insuper a Juris Professoribus honeste ignorari non posse, quia obscuritatem locorum in ff. & C. occurrentium sensum, adhibitis licet longioribus interpretum commentariis, sine earundem notitiis nemo sibi divinando adipiscetur.

peragendum videtur, eo profecto majori, si modo ex genuinis fontibus dicendi argumenta derivare novimus, ulterius progrediendi amore tenebimur, præcipue cum non talis modi juris lites, quæ meras solummodo subtilitates altosque Jurium Rom. apices sapiunt, sed uberrimos potius in Foro fructus colligendos pollicentur, componere adnitimur. Quapropter, cum & me hætenus eadem spes aluerit, &, ut tenues modicasque ingenii mei vires tentare aliquando non recusarem, acriter moverit, juris controversi materiam, academico quodam specimine, absolvendam suscepi, quam, uti haud exiguam in foris nostris utilitatem exhibituram spero; ita tantis etiam adversariorum dubiis involutam profiteor, ut magni nominis viri in diversas plane abierint partes, indeque incertum, pro Dicasteriorum diversitate, pronunciandi modum introduxerint. Animus nimirum est, *utrum Beneficium Ordinis seu Excussionis, Possessori tertio, adversus Creditorem, sive ex Generali, sive Speciali, Hypotheca agentem, semper & indistincte competat*, exquirere. Et, ut eo rectius & accuratius egisse videar, nullorum auctoritate fretus, id saltim operam dabo, ut eorum rationes, qui se adversæ opinioni addictos profitentur, recenseam, easdemque, pro ingenii imbecillitate, indagem; quod ut eo feliciter succedat, **DEVM TER OPTIMUM TERQUE MAXIMUM**, ut auspiciatum conatus mei eventum largiatur, precor.

CAP.

CAP. I.

GENERALIA QVAEDAM, DE
DIVERSA EXCEPTIONVM, INPRIMIS
ORDINIS, SEV EXCVSSIONIS, NEC NON
PIGNORIS ET HYPOTHECARVM,
INDOLE EXHIBENS.

§. I.

Exceptiones Reorum clypeos esse, quibus Actorum tela excipere, aut propulsare solent, luculenter patet *ex l. 2. pr. §. 1. 2. 3. l. 22. pr. f) ff. de Except. & Praescrip. l. 10. C. b.* Omnes enim, qui ab aliis, variis ex causis conventi, in jus vocantur, jus suum iam dudum quaesitum servaturi, g) proficuo exceptionum auxilio, actionem contra se, actoribus suis competere, vel inficiari penitus, vel eandem, summo quidem & subtili jure competentem, æquitate naturali tamen destitui, excipere possunt. *pr. l. & §. 1 - 6. de Except. præcipue, cum naturalis quædam ad dissentendum videatur homini innata facultas, quæ nec ullum, ob jus nimis rigorosum & atrox, condemnari sinit, sed, ex æquo satis juris naturalis præcepto, ne alterius injuria ac detrimento lo-*
ple-

f) Conf. WESENBEC, *ad tit. C. de Exception. n. 2.* ubi definitiones a JCo Paulo & Ulpiano in cit. LL. traditas de exceptionibus peremptoriis, non etiam dilatoriis, quæ propriæ exceptiones non sint, intelligendas esse existimat. Aliam vero *c. l. n. 4.* sequentis tenoris suppeditat, utramque speciem & dilatoriam & peremptoriam comprehendentem, quod nimirum *Exceptio sit defensio, qua certis & ex justis causis auxilium etiam tribuitur adversus actoris intentionem.* Vid. CVJACIVS in *Parat. ad tit. ff. de Except.*

g) Non tamen datur de jure adhuc querendo, sed pro jam quaesito conservando, teste ANT, FABRO. *Rational. ad l. ult. ff. de LL.*

cupletior fiat, l. 206. ff. d. R. I. ad excipiendum sibi, adversus rigorose agentem, competentia jura tribuit. pr. Inst. de Except. l. 3. ff. d. J. & J. l. u. C. de Except. & Præscript.

§. II.

Ex his itaque fluit, quod, cum exceptiones Juri Naturæ originem suam debeant, propterea etiam favorabiles in jure nostro habeantur, & Reus, qui beneficiis istiusmodi uti velit, multo majorem, actore, favorem inveniat. l. 125. ff. d. R. J. Facilius enim exceptiones in Jure concedi solent, quam actiones. l. 1. §. 4. ff. de Superf. l. 156. §. d. R. J. c. 5. 8. 10. & u. X. de Except. Præscript. l. 19. pr. ff. de Condict. indeb. Postmodum autem, dum Jura apud Rom. condi cœperunt, iis confirmatæ sunt, &, vel Jure civili, vel Prætorio, ulterius determinatæ. L. 6. pr. ff. d. J. J. §. 7. Inst. de Exception. Sapius enim contingebat, obligatum quempiam fuisse rigore XII. Tabb. cui tamen, ne ob Sexus & ætatis imbecillitatem, aliamve sufficientem rationem, h) noceretur, aut detrimentum quodpiam accresceret, Juri Rom. lege æquitatis naturalis ita jubente, exceptionibus suis succurrebant. l. 1. ff. ad SCtum Maced. l. 1. 2. §. 1. ff. ad SCt. Vellej. §. 4. Inst. de fidej. Prætores vero, etiamsi tollere haud potuerint Jus Civile, per interpretationem tamen facta quædam a regula eximere, &, si illud, rigorose nimis servari omnia, jubebat, hoc adjuvare atque corrigere, non prohibebantur. d. §. 7. J. d. Except. l. 7. §. 1. ff. d. J. & J. l. 1. ff. de dol. mal. & mer. l. 1. ff. quod metus causa.

§. III.

Missis vero omnibus exceptionum speciebus, pro
pius

h) Quæ EX NOV. 4. §. 2. colligi potest, ubi, ob æquitatis naturalis rationem, cum fidejussores tantummodo in subsidium teneantur, principales debitores prius executi jubentur; de quibus plura in c. 2.

pius ad ipsam rem me convertam, necesse est, ubi id in primis operam dabo, ut, quæ ad præcipuam materiam hujus explicationem, facere videbuntur, in Cap. I. ubi præ ceteris mihi occasio de Beneficii Excussionis, seu Ordinis natura, iisque, quæ ulterius circa id observanda erunt, differendi obveniet, pro institui mei ratione brevissimis attingam. Est autem Beneficium ordinis seu excussionis i) privilegium quoddam, in favorem eorum, qui minus principaliter tenentur, concessum ad id, ne bonis principalis debitoris nondum excussis, ipsi cum effectu conveniantur. Quod beneficium, quemadmodum nullis Romanorum subtilitatibus nititur, sed meram Juris Naturæ simplicitatem matrem habet; ita etiam omnibus, quorum, ut in prioris principalis debitoris bona ac facultates prius inquiretur, in primis interest, cum in finem competit, ut sciatur, an adhuc solvendo existat, eumque, qui accessorie & in subsidium se obligatum dedit, per paratam solutionem, aliamve, obligationis vinculum tollendæ rationem, liberare possit. Nov. 4. c. 2. k) Datur autem hoc beneficium non solum fidejussoribus, *auth. præfente C.*

B de

- i) An hæc exceptio peremptoria sit, uel dilatoria, disquirunt ZANGER. *Tr. de Except. P. II. c. 16. n. 1. 2.* Et ubi omnino dilatoriam esse vult exceptionem ordinis, quia opposita non perimeret actionem institutam, sed tantummodo differret judicium, ut prius principalis, vel is, qui gessit, excutatur, qui si non solvendo sit, tunc demum deveniatur ad Reum. ADD. STRYCK. ad LAVTERB. p. m. 95. 5. Dn. MENCK. *Tb. & Pr. ff. de Fidejuss. & Mandat. §. XV.* Etiam vero dilatoria sit, tamēn juxta HAHNIVM ad WESENB. *tit. de Fidej. & Mandat.* possit. Lit. Contest. quoque eandem opponi posse, vult ZANGER de *Exconc. 84. c. 15. n. 3. 4.* qui simul cum BERLICHIO. *Concl. part. 1. cept. p. 2. n. 23.* eam oppositam paratam executionem impedire, putat.
- k) Non autem quavis ratione, ante JUSTINIANI tempora, opponendæ huic exceptioni relinquebatur locus, sed prout LAVTERBACH. in *Coll. Theor. Pract. tit. de Fidej. & Mand. §. XXXIV.* monet, in certis tantum casibus, ab ipso ibidem recensitis, ut in *l. f. C. de divid. tut. l. 1. l. 1. §. 9. ff. de Magistr. conv. l. 2. §. 1. ff. si quis om. caus. test. l. 3. §. 2. ff. de adminis. rer. ad civit. per.*

de Fidej. iisdemque primis, sed etiam, qui datam ab aliis, fidejussorio jam nomine, fidem in se denuo, ad majorem Creditoris securitatem, suscipiunt, Succedaneis seu Surrogatis, Rück-Bürgen. 1) etiamsi pro aliis intercessuri, clausulam hanc notam adjecerint: Alles treulich/sonder arge List und ohne Gefahrde. cum hisce verbis, dolum saltem ac fraudem abesse, ex communi Dd. sententia, indicetur. m) Eodem quoque beneficio uti permittuntur, qui mandato, ut fide sua contrahant, alios inducant; Nec minus ii, qui præter reliquos se quoque in *Nov. all. 4. c. 2.* ita tueri iubentur, nempe qui simpliciter debitum aliquod constituerunt. *arg. L. f. C. de Constit. Pec. arg. Nov. 4. c. 1. j. l. 28. ff. de Constit. pec.*

§. IV.

Accensentur quoque horum ordini Tutores & Curatores, qui, si non omnes testatoris jussu administrationem subeunt, ipsis concessam, sed nonnulli honorariorum vicibus obeundis solummodo præpositi, curam reliquos observandi, neglexerunt, & damnum quodpiam exinde emerferit, omnino a suis pupillis minoribusve conventi, ut prius administratores principales in jus vocent, & ab illis, utrum fati fieri ex ipsorum bonis sibi queat, audiant, excipere suo jure possunt. Verba enim JCTI VLPIANI id expresse testantur, in *l. 3. §. 2. ff. de administr. tut.*
inqui-

1) JCTUS VLPIANVS in *l. 27. §. 1. ff. de Fidej. & Mandat.* ita loquitur: Præterea, si fidejussor exstiterit fidejussori, siue plures, æque hic pertinebit ad eandem causam, in quorum persona æque locum habebunt, quæ sunt a D. HADRIANO constituta, nimirum respectu beneficii divisionis, ob ejus identitatis rationem locum quoque habere beneficii excussionis.

m) Consent. LAVTERB. in *Coll. Th. Pr. cit. loc. §. XXXV. DN. MENCKEN Th. & Pr. ff. cit. tit. §. XIII. CARPZ. Part. II. Const. XIX. Def. III. Dissent. WESENBEC. Part. I. Conf. 14. n. 17. a CARPZOV. cit.*

inquietis: *hos quoque (honorarios sc.) excussis prius facultatibus ejus, qui gessit, conveniri oportere. l. 4. C. d. divid. Tut.* At, si magistratus, aut ultima testatoris dispositione, omnes ad tutelam gerendam constituti fuerint, qui collatam in ipsos administrationem neglexerunt, cum singulorum negligentia damnum pupillo in solidum dederit, *l. 38. §. 1. ff. de administr. Tut.* beneficio excussionis se frustra muniunt. n) Secus autem sese res habet, si nonnulli tantummodo administrarint, ubi quidem commune manet periculum, supina gerentium negligentia emergens, ideoque etiam singuli in solidum tenentur, *L. 55. pr. ff. de admin. tut.* reliqui tamen, quorum nulla accessit culpa, eadem ratione se, ante excussum principalem administratorem, non obligari, excipere non prohibentur. *l. f. C. si tut. vel. curat. non gess. l. c. 3. §. 2. o)* Idem dicendum est, si plures non solum constituti adsint tutores vel Curatores, sed etiam omnes administrationem subierint, & unus tantum alterve eorum, male suas partes, in pupilli minorisve detrimentum, egerit. *l. f. C. d. divid. tut.* p) Quodsi vero a tutoribus Curatoribusve, pupilli sive minores impetrare nolint, ut ipsis de damno illato, ex illorum bonis satis fiat, sed statim Magistratum convenire, eundemque, ut omnia resarciat, adigere festinant; tunc omnino exceptio-

B 2 ne

- n) MEVIVS *Par. VII. Decis. 216. n. 6.* consilium tradit, quo, cessante benef. excuss. effici possit, tut tamen damnum, sua gestione, inferentes prius excutiantur. *Hoc remedium, inquit, seu beneficium indulgetur tutoribus, etiam ubi ord. benef. non competit, ut, offerendo auctori sumptus & securitatem, impetrent, cum, qui gessit, prius ad solvendum compelli, atque excuti.*
- o) LAVTERBACH, *c. 1. tit. de tut. & Rat. distr. §. IX.* Limitationem adjicit, hæc nimirum intelligenda esse, si propter malam administrationem lis moveatur; propter omissam enim, aut neglectam, administrationem, citra substitutionis ordinem, æqualiter ad omnes spectat periculum, ita, ut, cessante beneficio excussionis, ex æquitate divisionis tantum detur auxilium. vid. HART. PIST, *Lib. 1. Qu. VI. n. 9.*
- p) Vid. GODOFRED. *ad n. L. lit. b.*

ne ordinis a Magistratu, ut prius gerentium bona inquirantur, eademque excutiantur, suo jure repelli possunt. l. 1. §. 9. ff. de Magistr. conven. Id enim perspicue exprimit IMPERATOR GORDIANVS in l. 4. C. eod. Adversus nominatorem, inquiens, tutoris vel Curatoris minus idonei non ante perveniri potest, quam si bonis nominati, itemque fidejussoris ejus, nec non collegarum, ad quorum periculum consortium administrationis spectat, excusis, non sit indemnitati pupilli, vel adulti satisfactum. Intelliguntur autem heic magistratus minores, non etiam illi, ad quos datur suprema provocatio, cum etiam adversus illos tantummodo actio concessa legatur, in L. 5. C. h. t.

§. V.

Excluduntur vero ab hoc beneficio Fidejussores indemnitatis, (Schadlos = Bürgen/) qui cum in eventum obligantur, si creditores, vel penitus non, vel non integrum saltem consequi possunt. Hinc sua natura istiusmodi exceptione non opus habent, cum se actori, aut sui principalis Creditori, non aliter, quam, si debitum a principaliter obligato nullus recuperandi locus supersit, obligaverint; etiamsi praterea in accessoria obligatione expressis verbis huic beneficio renunciarint, & contra fidejussionis naturam, juramento confirmarint. Nam, cum omne juramentum, ex substantia atque contractus celebrati indole, dijudicetur, arg. l. f. C. de Non. Num. Pec. hoc invalide contra jus inito, omne quoque juramentum, ceu accessorium, æque ac principale, vi sua destituitur, q) non obstante cap. 18. X. de Furej. & cap. si diligenti. X. de For. Compet. Quemadmodum vero omnes ferme

Jcti,

q) Vid. CARPZOV. Part. II. Consil. XVII. Def. 7. FINCKELTHVS. O. 107. WESENBECK. Part. I, Consil. 10, n. 31, FRANC. de Fidej. c. 5. n. 69.

Jcti, de indemnitate fidejussore, respectu beneficii excussionis, ipsi competentis, rem expeditam esse, farentur; ita eo vehementius inter se disputant, quando quaritur, utrum ille, qui, ut principalem se obligavit (*Der sich zum Selbst: Schuldner verschrieben*) excussionis auxilio sublevari possit. Alii enim affirmativa sententia subscribendum putant, r) cum istiusmodi obligationis verba enixam potius, se obstringendi voluntatem, quam specialem hujus beneficii renunciationem exhibeant. Alii negativam veriore esse existimant, quia verba: *Ich verschreibe mich als Selbst: Schuldner* exclusiva sint, ideoque cum effectu omnino intelligenda; alias enim hujusmodi constitutum nullius plane momenti fore, verbaque adjecta nihil operari; cum tamen in contractibus, ne clausula quidem, nec ullum verbum, inutiliter & otiose debeat adponi. s) Alii denique distinctione, controversiam hanc tollendam esse, censent; (t, cum videndum sit, utrum fidejussor se ut principalem debitorem, animo novandi, an vero absque novatione, obligaverit; priori casu, omnino beneficio excussionis eum privandum esse, quia id solum, ut obligatio principaliter debentis, per constitutiva istiusmodi verba, principalem obligationem in se suscipientis, exstita sit, egisse videatur. Posteriori vero, observari debere, utrum se principalem constituens, sub certa conditione, si v. g. *forsthan debitor diu solvere cunctaretur*, aut simpliciter se ad debiti solutionem obstrinxerit; si prius, tunc

B 3

omnino

- c) Ita statuunt SCHNEIDEW. ad §. si plures. *Inst. de Fidejuss.* DN MENCEN. *Tb. & Pr. ff. eod. §. XVII.* BRVNNEM. ad l. 4. c. n. 12. *de Fidejuss.* CARPZON. *Part. II. Const. XVIII. Def. 2. n. 1.*
s) Ita tenent BERLICH. *Part. II. Concl. III.* GAILIVS *Part. II. Obs. XXVIII.* COLER. *de Proc. Execut. Part. I. c. 10. n. 305.*
t) Hanc distinctionem necessariam ducit HERING. *de Fidej. Part. I. c. 27. n. 23* cui accedere videtur HAHNIVS ad WESSENB. *Tit. de Fidej. & mand. ad verb. aut excussis.*

omnino adhuc beneficio excussionis eundem gaudere, sin postorius, illi renunciaſſe, debitorisque principalis perſonam induiſſe, cenſeri. Verum enim vero, ſi juxta forum E-lect. Sax. varios hoſce Dd. diſſenſus examinare velimus, is, qui principalem debitorem ſe conſtituit, ab ordinis beneficio non repellitur. u)

§. VI.

His peractis, & variis perſonis, quibus hanc ordinis exceptionem competere dicunt, vel non, connumeratis, exquiſiſſe juvabit, utrum quoque illis, qui tertii res quasdam, hypothecæ nexu in alterius ſecuritatē obligatas, poſſident, ne, nondum excuſſo principaliter debente, conveniantur, competat? Ingenue autem fateri oportet, magnos ſane Jctorum diſſenſus deſuper ortos fuiſſe, cum multi, variis LL. & rationibus moti, haud indiftincte eam concedi poſſe, putent, ideoque poſſeſſori extraneo, ſi a Creditore generalem bonorum hypothecam naçto, conveniatur, ſaltem tribuant, ex ſapienter *all. Nov. 4. c. 2. Auth. ſed hodie C. de O. & A. auth. ſi debitor. C. de Pignor.* neutiquam vero eam apud Creditorem, ſpeciale in rebus quibusdam hypothecam habentem, locum invenire poſſe, exiſtiment, ob *Novell. 112. cap. 1.* Multi e contrario e cordationum quoque Jctorum numero, re accuratius, juxta LL. vim, (ita enim jubetur in *L. 17. ff. de LL.*) earundemque ana-

u) Quandoquidem illud conſtituenti expreſſis verbis ita reſervatum legitur in *Conſtit. Elector. Part. II. Conſt. XVIII. ib.* Ob es wohl eſt. davor halten, daß ein Bürger, wenn er ſich als der Principalis und ſelbſt Schuldner obligiret, daß beneficium excuſſionis, im Fall da gleich dem nicht renunciret, nicht vorwenden noch haben könne, ſo ſind doch unſere Beordnete hierinne einig, wo dem Bürgen die ſpecificirte und außdrückl. renunciatio ſeiner wohlthaten nicht hinderlich, daß er ſich des beneficij excuſſionis, wenn der Sachwalter zu bezahlen hat, gebrauchen möge ꝛc.

analogiam, expensa, possessori tertio, adversus Creditorem, nulla ad ipsius hypothecam, sive generalis sit, sive specialis, habita ratione, quovis modo, ordinis hocce beneficium, omni jure concedere, haud dubitant, quia contrariae sententiae faventes ex *d. Novell. uz.* eandem nondum satis eviderunt, nec illam prioribus *§ ff. & Cod.* textibus, ceu correctoriam, derogasse, & Creditori res quasdam, in ipsius securitatem hypothecam subjectas, apud extraneum existentes, iterum indistincte vindicandi facultatem attribuisse, probarunt. Accuratius autem atque penitius, cum materiam hanc Juris controversi discutere, omnesque, non eorum modo, qui dissentiunt, sed illorum quoque rationes, qui eandem nobiscum sententiam adstruere atque tueri, fatuus doxerunt, *Cap. II.* addere, apud animum constituerimus, haud diutius huic negotio immorabimur, dum ea tantummodo attingere decrevimus, quae propius ad institutum nostrum faciunt.

§. VII.

Audivimus, possessori extraneo beneficium excussionis competere, ad res, alteri hypothecae vinculo obligatas, retinendas, ita, ut, debitore principali non solvendo amplius existente, illas demum, cui in crediti securitatem adscriptae fuerunt, restituere teneatur; nunc alterum hujus capituli membrum erit, ut, cum varia, res suas hypothecis subjiciendi ratio, in jure nostro existat, eo, quo fieri poterit, brevitate studio, diversas pignorum & hypothecarum naturas, perscrutemur. Constat, pignora dividi solere, in publica seu necessaria, & privata seu voluntaria.

voluntaria; illa iterum in Legalia seu tacita w) & pratoria, hæcque in judicialia x) & Pratoria stricte sic dicta; privata vero voluntaria, in testamentaria & Conventionalia. Sed nullam horum omnium utilitatem superesse, nec hodie, quoad legalia s. tacita pignora, eandem amplius in foris Elector. Sax. sperandam esse, nemo sane negabit. Interim tamen, circa pignus conventionale, id inprimis monitum velim, maximam adhuc ejus esse utilitatem, cum sapissime partium conventionione constitui solet. Est vero tale, vel pignus stricte sic dictum, (ein Pfand) vel Hypotheca (ein Interpfand.) *JCIUS* equidem *MARTIANVS* in *L. 5. §. 1. de pign. & hypoth.* dicit, *inter pignus & hypothecam nominis tantummodo sonum differre;* constat tamen,

w) Distinguerent autem *Dd.* pignus legale solent, in Legale purum vel mixtum, Illud definiunt, quod sit a sola Legis dispositione, sine ullo hominis facto, constitutum; mixtum vero, quod a lege equidem constitutum sit, accedente vero hominis aliquo facto. Sed hæc pignoris legalis divisio, neque ullam utilitatem habet, cum utrumque legale pignus, tam purum, quam mixtum; eodem effectu gaudeat, neque in jure fundata est. Propterea etiam rectissime rejicitur ab *ILLVSTR. DN. de COCCEJI* in *Jur. Controv. de Pign. & hypoth. qu. 4. PAGENSTECH. Manip. II. scil. 182. B. LVDOVICI in distinct. ad LAVTERB. de Pign. & Hyp.* ubi optime observant, aliud pignus legale, quam purum, non dari.

x) Quæ, sententia lata, debitis exsequendi modis, olim apud Rom. constituebantur. Habebant autem, antiquis temporibus, Romani quatuor, sententias exsequendi, modos. Primus fiebat manu militari, quæ adhibebatur, quando quis rem certam restituere jussus, judici non parebat. *L. 68. d. R. V.* secundus peragebatur pignorum captione, intrabat enim iudex cum militibus domum ejus, qui sententiæ parere recusabat, & foribus cistisque effractis, pignora capiebant, quo pertinet, quod *Cæsar* apud *Svetonium* in ejus vita, n. *XVII.* dicitur *VETTIVM*, captis pignoribus & direpta suppellectile, male multasse. Tertius modus fiebat missione in possessionem; spectat hæc totus titulus ff. quibus caus. in poss. eatur; & quartus exercebatur carcere, de quibus omnibus multa differit *HVBER. in præl. ad ff. tit. de re indicata.* Cum vero modus, in locis nostris, procedendi, & sententias exsequendi, ab illo, quo Romani utebantur, multum differat, potius hæc facere videntur ea, quæ disposita sunt in *Ord. Process. El. Sax. tit. 39.*

tamen aliis LLbus, y) in plerisque discriminari. Ceterum dividitur quoque pignus conventionale, in judiciale, (citt Gerichfl. Unterpfand) quod, præcedente prævia debitoris ac creditoris conventionione, constitutum, judici confirmandum traditur, & extrajudiciale, quod mutuo tantum partium consensu suas vires accipit, & hoc est, circa quod tota hæc nostra dissertatio, si controversam juris materiam, a nobis in hisce & seqq. paginis excutiendam, spectes, præ ceteris pignorum & hypothecarum speciebus, versabitur.

§. VIII.

Conveniunt autem inter se partes, ut debitor creditori suo vel omnia, quæ possidet, bona, vel unam alteramve eorum, pro debiti quantitate, partem, a iudice confirmari curet, aut privata fide in crediti securitatem obliget, ex quo fluit, hypothecam esse, vel generalem, vel specialem. Illam quod attinet, omnes res tam mobiles, quam immobiles, tam præsentis, quam futuras complectitur, de his non dubitant Dd, cum IMP. JUSTINIANUS in l. X. C. quæ res pignori obligari possunt, disertis verbis præceperit: *Super qua, inquit, generali hypotheca illud quoque ad conservandam contrahentium voluntatem sancimus, ut si res suas supponere debitor dixerit, non adjecto: TAM PRÆSENTES QUAM FUTURAS, jus tamen generalis hypothecæ etiam ad futuras res producatur.* Multum autem inter se dissentire videntur.

C

y) Vid. GODOFR. ad d. l. 5. DN. BOEHMERVS in Diff. de diversis pign. & hypoth. juribus ILLVSTR. DN. de COCCEJI in Fur. Controv. tit. de pignor. & hyp. Qu. I. SCHILTER. Ex. ad ff. XXXIII. §. 1-7. ubi præcipuas differentias pign. & hypoth. secundum jus Nat. Civile, Teutonicum, Saxonicum, Scoticum & Franconicum exposuit.

videntur, quod spectat ad res incorporales, nomina nimirum & jura, utrum scilicet, sola rerum mobilium atque immobilium mentione facta, & illa quoque his comprehensa intelligantur? Qui negant, nituntur præcipue *L. 15. §. 2. ff. de re judicata L. 7. §. 4. ff. de pecul. & arg. L. 25. pr. ff. de probat.* ubi nomina & jura 2) a rebus mobilibus & immobilibus discerni videamus, hinc nec debitor, bona mobilia & immobilia oppignorans, simul nomina obligasse credi possit, quia nemo suum jactare præsumatur. *arg. cit. l. 5. a)* Ast vero, si dicendum, quod res est, affirmativam potius sententiam *L. 15. §. 2. cit.* firmare videtur. Nam, si quis generalem omnium rerum hypothecam, in bonis sui debitoris constitutam, teneat, res autem, facta eorum captione ac distractione, non sufficerent mobiles, ad immobiles venire, & his quoque deficientibus, nomina simul excutere atque distrahere licebit, hinc secundum ordinem, in *c. l. præscriptum*, colligere possumus, res quoque incorporales, ceteris bonis generaliter oppignoratis, contineri, cum alias JCTUS ULPIANUS, quia, eum non de speciali hypotheca loqui, luculenter patet, executionem in nomina, ceterasque incorporales res, fieri non posse, disposuisset. Ad oculum præterea demonstrare annis fuit IDEM in *§. 8. c. l. sic quoque judices*, ajens, *exsequantur judicatum, ut nomina jure pignoris capiant, si nihil aliud sit, quod capi possit, posse enim jure pignoris capi*, IMPERATOR NOSTER (ANTONINVS) *rescripsit.* Accedit & hoc, factam mobilium & immobilium men-

2) An sub generali quoque contineatur jus patronatus, negare videtur LAVTERBACH. COLL. *Tb. Pr. Tit. de Pign. & hyp. §. 22.* ubi rationes ex MERLIN. all.

a) Ita putat PAGENSTECH, *Manip. II. Sicil.* 182. p. m. 135.

mentionem, enixam potius debitoris voluntatem, omnia sua bona oppignaturi, significare, & res incorporales, pro circumstantiarum diversitate, modo ad mobilia, modo ad immobilia referri b). In Saxonia vero Elect. tanto minorem omnia dubitationem habent, quanto apertius confirmata legimus in *Ord. Proc. Sax. El. Tit. XLVI. §. Nachdem aber auch ic.*

§. IX.

Attamen creditor, ex generali hypotheca acturus, res ad quotidianum usum necessarias capere, exque iis suum, excussionis beneficio, petere, non admittitur jure civili. Ita enim Ulpianus edisserit in *l. 6. de Pign. & Hypoth.* ubi, obligatione, ait, *generali ea non continebuntur, quae, verisimile est, quemquam specialiter obligaturum non fuisse: ut puta suppellex, item vestis, relinquenda est debitori.* Idem dispositum est in *l. 7.* cui adde *l. 8. eod.* c) Secus autem sese res habet, si verba oppignorantis sint admodum specialia, Ich verschreibe meinem creditori alle meine Haabe und Gut/ nichts ausgeschlossen/ auch so gar diejenigen Stücke/ welche sonst denen Nechten nach in einer general hypothec nicht begriffen sind/ sic omnino omnes suas facultates, quibus ita speciatim quoque res, quotidie necessariae, aliasque exemptae infunt, oppignorasse creditur; cum quilibet favori, pro se introducto, renunciare possit. *Cap. Si diligenti, X. de For. Compet.* In Saxonia tamen Elect. etiamli haud expressis

C 2

b) Vid. LAVTERBACH. *Comp. ff. p. m. 21. sub fin.* eandem quoque sententiam tuetur ILLVSTR. THOMAS. in *not. ad ff. b. r. p. 214.* MAGNIE. MENCKEN. *Tb. & Pr. ff. de pign. & Hyp. §. 4.*

c) vid. GODOFR. ad has LL.

pressis verbis debitor, in hypotheca generali constituenda, usus fuerit, res quotidie necessarias quoque distrahere licere, atque in eas, si cetera bona ad Creditori satisfaciendum non sufficiant, executionem fieri posse, patet ex ORD. PROC. EL. SAX. Tit. 39. §. Anfanglich. Verb. und. dieselbe nicht angreiffe / es sey denn an andern fahrenden / oder auch ausstehenden richtigen Schulden / so viel nicht verhanden / daß sich der Creditor daran erholen könnte.

§. X.

Hiscæ rebus quoque, quæ generali hypothecæ simul non subjectæ creduntur, adnumerari debent res, quas in genere alienare prohibemur, ut sunt, fundus feudalis, hic enim, cum absque domini consensu, d) minus recte oppignorari possit, & nihil intersit, utrum jure tantummodo pignoris, an vero prætoria conventionione e) in crediti securitatem fiat, hypothecis generaliter constitutis, non inest, arg. 2. f. 26. §. in generali præcipu, quia quilibet oppignorare ea tantum intelligitur, quæ liberrimæ ejus dispositioni subjecta sunt. Difertis enim verbis IMP. FRIDERICUS 2. F. 55. inquit: *Hac edictali, DEO propitio, perpetuo valitura lege sancimus, ut nulli liceat Feudum totum, vel partem aliquam, vendere vel pignorare, vel quocumque modo distrahere, seu alienare, vel pro anima judicare, sine permissione illius domini, ad quem Feudum spectare dignoscitur,*
&

- d) Vid. STRYCK. ad LAUTERB. Tit. *Que res pignori vel hyp. dat.* ubi Speciale esse, dicit, in Feudis Pomeranis, quod ex illis omnia debita, sive hypothecaria sint, sive chirographaria, etiam absque domini & agnatorum consensu inita, deficiente hereditate, solvenda sint.
- e) i. e. sive pignoris instar Creditori tradatur, sive hypothecæ vinculo ligatus, apud oppignorantem maneat.

& in subsequētib; hujus sanctionis Imperatoriæ verbis, istiusmodi oppignorationes & alienationes, absque domini consensu f) susceptas, non solum de futuro, sed præterito etiam tempore, tollendas esse voluit, quia, quod ab initio de jure non valuit, tractu temporis convalescere non debet. Huc pertinet quoque fundus in dotem datus; hic enim quemadmodum nec alienari, ita nec oppignorari potest, *l. un. §. 25. C. de R. U. A. Placet itaque nobis eandem observationem non tantum in Italicis fundis, sed etiam in provincialibus extendi, cum ad hypothecam (ei) etiam ex hac lege, donavimus : sufficiens habet remedium mulier, etsi maritus fundum alienare voluerit. Sed, ne & consensu mulieris hypothecæ ejus minuantur, necessarium est, & in hac parte mulieribus subvenire, hoc tantummodo addito, ut fundum dotalem, non solum hypothecæ titulo dare, nec consentiente muliere, maritus possit, sed nec alienare, ne fragilitate naturæ suæ in repentinam deducatur inopiam, j. pr. l. quibus al. licet.*

§. XI.

Eadem prohibitio impedit, 'quo minus' instrumenta rustica oppignorari possint. Impp. enim, **CONSTANTINUS** in *L. 7. ff. quæ res pignori* **HONORIUS** & **THEODOSIUS** in *L. 8. eod. res ad agrorum culturam* pertinentes, pignorum jure occupari, prohibuerunt, & ne in rusticorum instrumenta fiat executio, gravissima pœna, in harum LL. transgressores, statuta est, *in auth. agricul. c. l.*

C 3

Si

f) Vid. FINCKELTH. Disp. IX. Qu. II. VULT. L. I. c. 10. n. 43. WESSEM. de Feud. c. II n. 5. Dissert. ROSENTH c. 9. memb. I. qu. 14. WURMSER. Tit. 55. Obf. 18. H. HARTM. Tit. 54. Obf. 20.

Si quis signa hujusmodi statuta temerario ausu violare presumpserit, in quadriplum g) ablata restituat, infamiae notam ipso jure incurrat, Imperiali animadversione nihilominus puniendus. h) In Saxonia tamen electorali, id extra dubium est, executionem etiam in instrumenta rustica fieri posse, teste O. P. S. EL. tit. 39. §. anfänglich. item, so einer zu seiner Kunst dergleichen Arbeit bedürffig/ auch die Pferde / Schenken etc. Huc porro pertinent jura praediorum, v. g. Servitutes, aliaque privilegia, illis inhærentia, per expressam l. 12. §. 3. ff. de pignoribus. Denique etiam res, quas dicimus communes, in solidum nostris creditoribus, pignoris, vel hypothecæ, jure adscribere, non permittitur, ob l. un. C. Si commun. res pign. i) Suam autem competentem partem, nemo Sociorum, qui & eandem alienare potest, alteri, in accepti debiti fidem, dare prohibetur. Insigni autem hoc in passu privilegio gaudet Fiscus, quod, si cum aliquo privato rem teneat communem, hoc quoque invito, totam rem communiter possessam, in alium penitus, vel dominii, vel saltem pignoris, seu hypothecæ, jure, transferre queat. In Armis porro alteri pignus, vel hypothecam

g) Nollem tamen dicere, hanc Leg. præcipue ejus pœnalem sanctionem, apud Germanos, receptam unquam fuisse.

h) Rationes hujus legis evolvit ILLUSTR. DN. de COCCEJ in *disp. de eo quod justum est circa rustic. in mater. Feud. in Proœmio Tom. I. p. m. 1306. VID. LAUTERB. COLL. TH. PR. Tit. Quæ res pignor. vel hypoth. obligari non possent. §. VI.*

i) Vid. BRUNN. ad d. l. un. C. Si comm. res pign.

cam constituere, non licet. k) per dicta, a JCTO PAULO arg. L. 14. §. 1. de re Milit. *Arma alienasse*, inquit, *grave crimen est, & ea culpa desertioni exaequatur*, quam legem confirmare videtur l. f. C. de rebus alien. non alien. Quæ omnino hodie, etiam si militum nostrorum jura, in quam plurimis capitibus, a Romanorum juribus differant, multo minus mutata creduntur, quod militum Romanorum arma, ipsorum propria, fuisse, nostros autem milites mercenarios esse, armaque, ceu res alienas, & ad Principem spectantes, possidere, constat.

§. XII.

Superest, ut etiam de rerum, speciatiim oppignoratarum, accessionibus, an & has hypothecæ nomine comprehendendi, juris sit, pauca addamus, cum, varia ratione, res sensim quoque sua augmenta recipiant, prout in fundis, per haud provisam alluvionem adauctis, videre licet.

k) Argumento eorum, quæ de armorum oppignoracione juris esse dicuntur, plerique Jctorum, & præcipue LAUTERB. COLL. TH. PR. Tit. in quibus caus. pign. vel hyp. tacite contrah. §. 13. & Tit. seq. §. VI. aliæque, oppignoracionem librorum, a studiosis & Dd. factam, etiam inefficacem esse defendunt, quia arma militum & libri studiosorum pari passu ambulent. Sed omnes, qui ita sentiunt, propterea perstringuntur ab ILLUSTR. THOMASIO in not. ad ff. quæ res pign. &c. p. m. 218. dum ait: *Incepte argumentantur ab armis militum quidam Dd. ad libros studiosorum, quia libri studiosorum non sunt res aliene, uti arma militum nostrorum, & quia Germani magis comparant libros studiosorum cum instrumentis rusticis, juxta dictum vulgare: Die Feder ist mein Pfand; hæc sententia Viri Illustris, prohibitionem oppignoracionis librorum negantis, optime quidem sese habet, sed rationes ejus mihi non adeo arrident, meliores deprehendimus apud Illustr. Dn. de COCCEJI in Jur. Controv. tit. quibus caus. pign. tac. contrah. Qu. 15.*

cet. De his itaque Jctus MARTIANUS in *L. 16. pr. de pign. & hypoth.* perspicue disposuit: *Si fundus, ajens, hypothecæ datus sit, deinde alluvione major factus est, toties obligabitur, cum accessoria, sive civilia, sive naturalia, semper naturam induere dicantur sui principalis.* Eademque juris disponendi ratio servanda in fructibus rerum oppignorataram, cum pars fundi censeantur in *l. 44. de R. V.* & expressis insuper verbis IMP. ALEXANDER præcipiat in *L. 3. C. in quibus caus. pign.* ibi: *Quamvis fructus pignori datorum prædiorum, & si id aperte non sit expressum, & ipsi credantur, facta pactione, inesse &c.* Atque ex his fluit, fructus ex pignore natos, pignus quoque sequi, 1) etiam si debitor fundum alienaverit, ita, ut ante, & post hanc venditionem factam, fructus exinde nati maneant in bonis venditoris debentis, adeoque & pignoris vinculo adhuc creditori obligati existant, modo tamen traditio nondum accesserit, quia, hac jam facta, fructus & accessiones, inde venientes, illi, qui emit, acquiruntur, & jura pignus in rebus, quæ non amplius debitoris propriæ sunt, tanquam in re aliena, constituere, non permittunt.

§. XIII.

Cognitis itaque omnibus, quæ pignorum & hypothecarum naturam recipiunt, debitoris bonis, facilius nunc erit dignoscere, quæ Creditori bona, si a tertio possessore ordinis seu excussionis beneficio, ut prius in facultates sui de-

1) Obstant equidem *L. 18. §. 2. de Pignorat. Act. & L. 29. §. 1. ff. de Pign. & hypoth.* *L. 1. §. 2. L. 26. §. f. L. 1. §. 1. 2. L. 18. §. 3. de Pignor. act.* Sed omnia hæc dubia, huic doctrinæ obmota, diluit ILLUSTR. Dn. de COCCEJI *Fus. Contr. tit. de Pign. & Hyp. Qn. IX. PAGENSTECH. Man. 4. Sicil. p. m. 203. seqq.*

debitoris inquirat, repulsus fuerit, in excussionem tradere liceat. Omnia enim, quaecunque adhuc sua possessione tenet debitor, nisi obligata sufficiant, excussionis iudicio omnino exposita sunt. Jure equidem civili ordo, qui in excutiendis debitoris bonis servari debet, Creditori, si omnes facultates debentis obligatas habet, praescriptus est in *l. 15. §. ff. de Re Jud.* quemque etiam antea confirmatum habuerunt Saxones, sed nunc liberiores distrahendi licentiam acceperunt in ORD. PROC. SAX. ELECT. NOV. ad Tit. XXXIX. §. Ob auch wohl ibi. So setzen und ordnen wir doch hiermit / daß in Zukunft in des Creditoris freyen Willen stehen solle / ob er solche execution in die mobilia, oder in die immobilia, oder auch auff die nomina und Actiones, als deren eydl. Anzeige von Beklagten zusehndem / dem Kläger allenfalls zugleich frey stehet / zuerst vollstrecken lassen wolle. Facultas autem, ita debitum, per excussionem debitoris, recuperandi concessa, suos limites iterum, apud tales debitores, admittit, qui benef. competentiae gaudent. *l. 16. ff. de Re Jud. m) j. L. 49. eod.*

CAP. II.
Quod genuinam Nov. CXII. c. I.
 interpretationem sistit, spuriam removet,
 aliaque speciatim huc spectantia
 exponit.

§. I.

Nullos, quos in veterum scriptorum annalibus invenire, ac legere, contingit, gentium ritus, nullasque earum,

m) Vid. ad hanc legem, BRUNNEM.

earum, quibus se regi patiebantur, LL. observare unquam nobis licuisse, credo, quas tanta copia latas, recentioribus expositas, & sæpenumero correctas invenimus, quam quibus Romani, ab origine sua, uti, iisque lites inter se ortas componere, soliti fuerunt. Namque obvientes, in ipsorum foro, controversias, aliter jure digestorum, aliter Codicis, aliter quoque Novellarum Sanctionibus, decidas, huc & illuc reperimus, ut adeo haud mirari debeamus, cur hodiernum adhuc, ob tantum LL. quæ sibi invicem derogant, numerum, lites interdum & altercationes, circa hunc illumne Juris casum, secundum genuinas LL. receptorum interpretationes, decidendum, sapius a JCTis moveantur, nulla sane alia ratione ad hoc perductis, quam quod LL., de uno eodemque negotio disponentes, sibi invicem derogasse, crediderint, alii vero, easdem de distinctis plane casibus loqui, putarint. Quæ ita sese habere, luculentius illustrabit ea, cujus sapius jam jam in nostra dissertatione mentionem fecimus, Juris controversiæ materia, quam hoc capite II. allatis utriusque partis rationibus, examinare decrevimus.

§. II.

Audivimus nimirum supra §. VI. cum de personis, quibus excussionis beneficio se tueri liceat, egimus, idem possessori extraneo, præ ceteris etiam competere. Nunc illud, non in generali solum, sed speciali quoque constituta Creditoribus hypotheca, eidem tribuendum esse, nostrum est, evincere. Haud eadem vero apud Romanos olim LL. de hoc negotio disponendi ratio erat, sed jure Pandectarum & Codicis, quando debitor solvere cunctabatur, competeat facultas Creditori eligendi, utrum actio-

actione adversus suum debitorem personali, an vero hypothecaria, adversus quoscumque possidentes, agere vellet; & ita intelligi debet *L. 10. de pign. & Hyp. n)* De fisco autem aliter disponere videtur *L. 47. ff. de Jure Fisci*, quae tantum hæredes, si quos reliquisset Fiscus debitor, prius executiendos esse, quam ad pignorum possessores pervenire liceat, sancium, idque expresse quoque confirmat **IMP. GORDIANVS**, in *l. 1. C. de conveniend. Fisc. deb. non injusta*, inquit, *ratione desideratis, repromissa Fisco indemnitate, eos priori loco conveniri, qui reliqua contraxerunt, mox ad vos conveniri, qui ab his quedam mercati estis.*

§. III.

Tractu vero temporis, liberam hancce, suam consequendi, rationem, tanquam Jus Vetus, **IMP. JUSTINIANUS** *d. Novell. 4. c. 2.* penitus correxerat, ibidemque, ut prius illos, cum quibus contraximus, executiamus, præcepit. Nec inique; cum omnino naturali æquitati magis consentaneum sit, eos, cum quibus nullum unquam negotium fuit, ultimo loco conveniri, & ad peram & saccum usque principaliter debentes prius excuti debere. Quemadmodum vero de hypotheca generali, quod creditoribus,

D 2

n) Vid. **BRUNNEM.** *ad h. l.* ubi dicit: *Quando autem hac interpellatio extrajudicialis facta est, tamen adhuc jure veteri creditor electionem habet, utrum debitorem principalem, an vero possessorem pignoris convenire velit, nec potest creditor compelli, ut debitorem prius actione personali conveniat. per. L. 14. eod.* Ubi equidem **BRUNNEMANNUS** putat, hanc legem temperatam esse ex *Novell. 112. c. 1. per auth. Hoc ita eod.* Quod concedimus ipsi, si intellexerit de jure Novellarum, non etiam codicis, quandoquidem hoc & ff. jure semper in arbitrio Creditoris fuit, quemnam prius convenire vellet. Consentit **ILLUSTR. DN. de COCCE II. Jur. Contr. de Pign. & Hyp. qu. 14.** **FRANZKIUS** *Lib. 1. Ref. XII. num. 4. p. m. 184.*

ribus, secundum verum *Novell. 4. c. 2. **) sensum, adversus tertios possessores agentibus, exceptio, ut prius suos debitores excutiant, objici possit, res omni dubio caret, ita summa animorum contentione, inter juris nostri interpretes, quoad specialem hypothecam, disceptari solet. Qui, exceptione ordinis, Creditorem, ex illa agentem, repelli posse, negant, provocant ad *Novell. 112. c. 1. & ex ea*, sua dicendi argumenta, adversus secus sentientes, petere anuntiantur. Non abs re erit, *d. Nov.* verba, de quorum genuina interpretatione jam cogitamus, heic melioris perustrationis gratia adjicere.

§. IV.

Exposuit nimirum IMP. JUSTINIANUS, *in d. Novella Const.* veram rerum litigiosarum indolem, nec minus, de decima litis parte, pauca disposuit. De hypothecis vero, a rerum litigiosarum natura separatis, ita sanxit: *Ab hoc autem LITIGIOSO VOCABULO hypothecas SEPARARI decernimus, & in his hanc distinctionem teneri: Ut, siquidem speciales res mobiles, vel immobiles, aut se moventes, nominatim fuerint hypothecæ suppositæ, liceat quidem debitori eas cui, & quando, voluerit, vendere: Sic tamen, ut EX PRETIO earum,*

*) Dubitarunt equidem multi, utrum hæc *Novell. 4. c. 2.* etiam ad Creditores hypothecarios spectet, cum de fidejussoribus tantummodo, mandatoribus, sponforibus & solutionibus inscripta sit, sed FRANZKIUS hæc dubiis omnibus obvenit, eademque solvit *in cit. Ref. XII. n. 78.* Præterea etiam hæc ab inscriptionibus desumpta argumentandi ratio nihil evincit, uti & infra h. cap. §. XIII. in not. ulterius demonstrabitur Conf. HEINR. LINCK. *in Discuss. Jurid. de Rubro, Nigro & albo* Cap. I. n. 16. 17. 18.

rum, usque ad debiti quantitatem, SATISFACIAT creditori. Si autem debitor non fecerit, damus LICENTIAM creditori, qui rem venditam suppositam habet, eandem rem VINDICARE, donec ei suis pro debito fiat.

§. V.

Et, ut ordine suo omnia peragantur, IMPERATORIS prius mentem, paucis verbis exponere, verumque *d. Novell.* sensum eruere, volumus. Nimirum, cum res certas, Creditori, in debiti securitatem, datas, apud tertium jure aliquo existentes, iterum ab illo, actione hypothecaria revocari, sæpius observaretur, mirum sane id multis visum est ita, ut hypothecas, pro rebus litigiosis, reputarent. Sed hanc ipsorum dubitandi rationem IMPERATOR *in all. Novell. Constitutione* per verbum: *separare*, penitus tollere, nec ullum hoc in passu discrimen, inter generales nimirum & speciales, admittere, sed id saltem de speciali hypothecarum constitutione præcipere videtur, ut, si debitor rem specialem, sive mobilem, sive immobilem, hypothecæ vinculo obligatam, distraxerit, & de pretio rei, extraneo venditæ, non satisfecerit Creditori, huic licentia sit, iterum a tertio possessore rem vindicandi. Neutiquam vero exinde, ac si debitor bona oppignorata distrahendi facultate destitutus sit, colligi debet, sed ea expressis ipsi verbis reservata legitur *in l. un. C. rem alienam gerens.* ubi IMPP. SEVERUS & ANTONINUS: *non est, inquit, interdictum tutoribus vel curatoribus, etsi ex eo titulo judicati debitores sunt constituti, cum sua causa res suas alienare;* salvo tamen pignoris & hypothecæ jure. Nam cum res cum onere transeat, pignus autem sit jus reale, omnino etiam id, per alienationem, ad quoslibet possessores

transit. Rationem invenimus in *l. 15. C. de Pignor.* Nec quicquam interest, utrum res, a debitore alienata, creditori generaliter, an specialiter, obligata fuerint: p) nec obstat, debitorem, si speciales oppignoratas res alienaverit, in furti q) & stellionatus crimen incidere, cum hoc demum casu, se hujus delicti reum faciat, si (1.) callide vendidit homini incognito, & qui facile conveniri nequit, (2.) pignus creditori penitus traditum, iterum furatus est, & alii iterum vendidit. Ita enim intelligendæ sunt *l. 19. §. 5. ff. & L. 66. ff. de Furtis.*

§. VI.

Evicimus hactenus, debitoribus liberam, pignora alienandi, facultatem, in LL. reservatam esse; eam tamen eatenus,

- p) FRANZK, *Exercit. ad ff. tit. de distract. l. pign. n. 9.* equidem distinguit inter pignus generale & speciale, de pignore speciali, quod cum onere ad quoslibet possessores transeat, affirmans, de generali vero negans. Verum nullam heic distinctionem agnoscendam esse, patet ex *c. l. un.* quæ ubique etiam & in omnibus, hypothecis, ob identitatem rationis, locum invenit. Nam cum bona, pupillis tacite obligata, valide a tutore ad alios transferri possint, cum tamen multis privilegiis ac beneficiis præ omnibus in Jure uti permittantur pupilli, multo magis alienatio bonorum, expresso hypothecæ vinculo obligatorum, procedet.
- q) Notandum est, quod ILL. THOMAS ad HUBER. in *tit. ff. de pign. & Hyp. n. 7.* inter *L. 66. pr. de furtis & L. 3. §. 1. de crimin. Stellionatus* antinomiam esse, sibi pervadeat. Sed ad stipulari ego malim B. TITIO, qui in OBSERV. ad LAUTERB. hac de re ita differit: *Illi stultus in simpulo movens, qui inter d. l. 66. pr. de Furt. & L. 3. §. 1. de Crim. Stell. pignam esse arbitrantur; Nam furtum committitur ratione Creditoris, stellionatus vero intuitu emtoris, qui disimulato pignore decipitur, prout diversus iste respectus in ipsis textibus indicatur, add. l. 1. §. fin. de Pign. act.*

tenus, quatenus lite, r) super rebus hypotheca subiectis mota, nihilominus distraxerunt, nec, ex pretio rei vendita, Creditoribus satisfieri curarunt, invalidam judicari debere, patet ex *sapē all. Novell. Constit. 112.* Non tamen sola debitoris distractio negotium reddit nullum, sed illius insuper, qui rem pignoris qualitate affectam scivit, & eandem, in Creditoris fraudem, emit, mala fides accedere debet; s) quod inde apparet, quia debitor per pignoris, in litem a Creditore deducti, distractionem, nullum plane, b. f. ementi, & naturam rei vendita nescienti, præjudicium afferre, nec ejus conditionem, absque ipsius culpa, deteriorem reddere potest. Hic enim impedire non voluit, quo minus ex pretio debitor suo creditori satisfaceret; hinc non obstat, quod, qui cum alio contrahit, vel sit, vel esse debeat, non ignarus conditionis ejus. *L. 19. pr. ff. de R. J.* Secus vero, si rem, de qua inter creditorem & debitorem judicium cæptum est, sibi acquirere voluerit, & Creditorem, qui in crediti fidem rem hypothecæ submissam tenet, deliberata mente

- r) Nam cum IMPERATOR in antecedentibus egerit de rebus, quæ omnino litigiosarum naturam recipiunt, & deinceps hypothecas a litigiosis separavit, omnino discrimen aliquod intercessisse credendum est, alias a rebus litigiosis hypothecas secernere, nec opus habuisset.
- s) Vid. ILLUSTR. Dn. de CÖCCEJI *Fur. Contr. Qu. 14.* FRANZK. *L. I. Resolut. XII. num. 29.* ibi: *Patet, quod supposita etiam lite, non de omni possessore rei pignorate, sed saltem euntore, & quidem III. in specie, qui scivit qualitatem pignoris in re emta, & non id operanti dedit, ut ex pretio Creditori satisfactum fuerit, atque ita, qui quasi in fraudem illius mercatus sit, dispositio d. c. l. accipienda sit. Male itaque hinc in genere inferitur, quod Creditor indifferenter, pro omni hypotheca speciali recta adversus possessorem quemcumque, non excussio principali debitore, hypotheca actione experiri queat, & pejus statueretur, quod per hanc constitutionem d. NOVELLÆ. 4. hac in re derogatum sit.*

mente defraudatum iverit, tunc enim, si, instituta a Creditore rei vindicatione, in *Novell. 112.* ipsi concessa, rem restituere tenetur, sibi imputet, egisse id, quod jure prohibitum. *l. 203. ff. de R. O.*

§. VII.

Majorem vero sententia, hucusque exposita, lucem afferre credo, si dissentientium quoque argumenta perlustremus, eademque, utrum nos, ad ipsorum partes, flectere queant, examinemus. Et præcipuum quidem eorum, qui se contraria parti annumeratos volunt, PAGES-TECHERUM t) *Acad. Grœning. Actum*, adversarium habemus, qui cum aliis, sibi addictis, excussionis beneficium, in hypotheca speciali, cessare per sapius all. Nov. mascule defendit. Putat nimirum *Vir Celeberrimus* cit. in not. loco, JUSTINIANUM IMP. *ibidem novelli quid, sive novi juris, voluisse inducere, quod vel ipsa Novella appellatio indicet, & ex ipsis verbis dicti §. ibi: decernimus, damus, præcipimus, clarissime patefcant.* Quod facili negotio largimur, si novum jus, respectu beneficii excussionis, in speciali, *Novell. 112. c. 1.* proposito, ibidemque deciso, casu, cessantis, introductum putet, secus, si *Novellam* illam IMPERATORIS constitutionem toti *Novelle. 4. c. 2.* quoad hypothecas speciales, penitus derogasse, existimet. *vid. rationes in præced. §. V. & VI.* Concedimus quoque, secundum ipsius mentem in *d. Novell.* distinctionem aliquam adesse, & quidem novam, hancque consistere in eo, ut Creditor,

t) In IRNERIO INJUR. VAPUL. *Coit. 8. & Manip. IV. Sicil. ad LAUTERB. p. m. 208. 199.* ubi rationes quam plurimas attulit.

ditor, donec ei satis pro debito fiat, rem in specie suppositam possit vindicare, nec dissentimus, hanc vindicandi facultatem, cui scil. ordinis beneficium obstitisse, monet *Vir Consultiss.* demum in hac Novell. creditori fuisse concessam, quia IMPERATOREM eam, ne debitori distrahenti, novoque emtori, sua fraus proffit, creditori dedisse, supra evicimus. Largimur quoque *Viro doctiss.* vid. §. c. l. p. na. 209. *venditionem scil. per se alias subsistentem, statim tribuere creditori jus vindicandi, & huic juri nihil debere obstaculo esse, nisi, (α) Satisfactionem Creditoris, quae per solutionem debiti fit, & (β) prioritatem alterius hypothecae;* Cum in eo inprimis IMP. JUSTINIANUM a *Novell. 4. c. 2.* recedere, & novi quidpiam, circa specialem illum in *Novell. 112. c. 1.* propositum casum, introducere voluisse, ex ipso textu appareat, nondum tamen exinde, *Novellae 4.* quantum ad speciales hypothecas pertinet, u) per *Nov. 112. c. 1.* penitus derogatum fuisse, colligere licet.

§. VIII.

Pergit *Vir Consultissimus*, dicens: *Quod jus novum, quoad hypothecas speciales, velit vindicationem pignoris precedere, satisfactionem pro debito sequi, ex verbis Novell. ibi: rem in specie suppositam possit vindicare, donec ei satis pro debito fiat. At in generali hypotheca, vindicatio pignoris actionem personalem debet sequi, minime precedere. Verum haud video, quid hisce probare voluerit, quandoquidem sensus Nov. 4. c. 2., prius debitorem personali actione convenien-*

E

venien-

u) Nam, quae Imperator de specialibus in *cit. Nov. 112.* disponit, non de generalibus intelligendum puto, ex *verb. cit. Nov. 8. §. Ex quo jam claret.* &c. vid. FRANZK. c. l.

veniendum, quam vindicationem adversus tertium instituentam esse, expresse id servari jubet, & *Nov. 112.*, omnia personali actione, statim rei ad alium translata vindicationem, creditori concedit. Præterea ad nostram rem facere videtur, quod d. l. D. N. PAGENSTECHE-
RUS, hypothecas a litigiosi vocabulo JUSTINIANUM separasse, effectum attamen illum prohibita alienationis ad speciales hypothecas applicasse, factus fuerit, x) cum sic, actionem personalem, ob naturam litigiosi, quam omnes hypothecam imitari consentiunt, necessario cessare, & potius rei vindicationem institui oporteret, dicendum sit ex verb. *Novell. Damus Creditori licentiam*, quæ idem illud novum jus, ut creditor non ex contractu, vel ad crediti solutionem, vel rem in illius securitatem datam nanciscendam, adversus suum debitorem experiri debeat, sed pignus a tertio possessum vindicare queat, inferunt.

§. IX.

Nec contrariam sententiam adjuvare nobis videtur, quando ulterius *Vir Consultissimus*, ad eam firmandam, excipit: *Accedit*, inquiens, & *indoles Juris in re, quæ regulariter actiones reales adversus quemcumque possessorem extendit, sine metu opponende exceptionis: At naturalia cum præsumantur inesse, per vulgata, præsumemus & inesse huic Nov. 112. c. 1.*
Præ-

x) Idem asserit consentiens FRANZK. c. l. n. 31. *Esti vero, inquiens, rei hypothecate distr. actione, vitium litigii non contrahatur, quia tamen IMPERATOR illi certam formam præscripsit, illius transgressio in effectu tantumdem fore operatur, quantum alias litigii vitium, quo alie res imbutæ sunt. Quæ de causa & statim non minus, atque ubi res revera litigiosa facta, sine novo processu, sententia in judicio inter debitorem & creditorem suscepto, lata, contra tertium possessorem executioni mandari potest, si tempore translationis pendencia litis ipsi consuit, ut pulchre tradit COVARRUV. pract. Quest. 15. num. 7.*

lubet; ibi: Sondern es hat auch selbige Novella in sich die
*ration, quod re, quæ specialiter obligata est, vendita, creditori
 magis noceri possit, quam ubi is generalem hypothecam habet, re
 una vel altera, ex bonis debitoris distracta, quod nihilominus ex ce-
 teris suum consequi possit. Qua de causa & alias generalis
 hypotheca bonorum non impedit, quo minus servi manumit-
 tantur, quod non ita est, ubi servus specialiter obligatus. l. 1. 2. 3.
 C. de Serv. pignor. dat. l. 9. ff. in quib. caus. pign. vel hypoth.
 rac. l. 29. pr. ff. qui & a quibus manumiss. l. 1. 4. l. 24. 25. 27.
 §. 1. eod. tit. Ideoque, alienata hypotheca speciali, creditori quo-
 que merito concessum fuit expeditius remedium in d. Nov. 112.
 c. 1. scil. agendi contra emptorem, ceu tertium possesso-
 rem, non excusso prius principali debitore, ut alias in Nov. 4.
 c. 2. requiritur. Verum enim vero, non hæc ita compara-
 ta sunt argumentandi rationes, ut, eam sententiam ve-
 ritati & Imperatoris menti convenire, credamus. Nam,
 quod, re specialiter obligata, si distrahitur, magis no-
 ceri possit, quam in generali, penitus negamus, cum
 in speciali hypotheca, creditori in bona debitoris sui ex-
 periundi facultatem, aequè concessam legamus in *Novell.*
4. c. 2. ac si ex generali jus suum persequi veller; jam
 vero nullibi constitutum reperimus, quod majus de-
 trimentum inde Creditori afferri possit, si, non ex-
 cussus prius principali debitore, statim hypothecaria, ad-
 versus tertium possessorem, agere queat; Contra ea suffi-
 cienti ratione, *all. Novellam 112. c. 1.* de speciali plane
 casu, in quo, ommissa etiam personali actione, statim ter-
 tius conveniendus sit, novi quid disponere, superius
 demonstratum est; ita, ut, præter illum, semper *No-
 vell. 4. c. 2. constitutioni* locum relinqui oporteat, cum
 nuspiam illi derogatum sit. Adhæc, Creditori per
 res*

res, speciali hypothecæ subjectas, a debitore alienatas, neutiquam magis, secundum ita sentientium opinionem, noceri, cum & aliunde, ex bonis sui debitoris sibi satisfieri, curare possit, evidenter patet ex *l. 17. C. de distr. pign. ubi IMPP. DIOCLETIANUS ET MAXIMIANUS, Rei*, inquit, *Creditor, obligate generali sive speciali conventionione, per Creditorem alium, cui non fuerat nexa, venundate non amittit persecutionem.* Quæ verba, eundem, pignora, sive generalia, sive specialia, persequendi modum permittunt, nec ulli, hypotheca speciali magis, noceri, ac generali, volunt.

§. XI.

Quod attinet ea, quæ dissentiens HAHNIUS *c. l.* cum aliis ex *l. 3. C. de Serv. pign. dat.* pro sua opinione stabilienda, de servo quodam, speciatim pignori dato, profert, facili negotio concedere poterimus, si modo nobiscum ex *l. 1. C. de Remiss. pign.* distingvere velit, utrum manumissio servi, speciali pignoris vinculo obligati, a debitore, consentiente creditore, suscepta fuerit, an vero proprio ausu, ab ipso peracta. Priori casu, licitam istiusmodi manumissionem esse, nemo negabit, cum quilibet, per *c. Si diligenti X. de For. Compet.* favori pro se introducto, renunciare queat, atque ita etiam creditor, in cuius quippe securitatem, servus pignori datus est. Ita enim IMPERATOR SEVERUS & ANTONINUS in *c. l. i.* de hoc negotio sanxerunt, ibi: *Ex consensu creditoris remissam pignoris obligationem adparebit, & per hoc jure manumissum, nec ab herede creditoris infervitutum peti posse, certum est.* Posteriori vero, manumissionem, deficiente Creditoris consensu, factam, inutilem esse, omnino colligi potest; cum servus, prout aliæ res, de quarum pretio Creditori non satisfactum fuit, *eadem arg. d. l. i.*

d. l. 1. & Novell. 112. c. 4. a Creditore, instituta rei vindicatione, condici possit. z)

§. XII.

Hinc bene *Celeberrimus Vir* notat c. l. §. V. p. m. 211. a dissentientibus, in defendenda sua interpretatione *d. Nov. urgeri solere arg. l. 27. C. de testam. ibi: Quod mutatum non est, quis prohibet stare*, supra enim ad nauseam usque, peculiarem in *Nov. 112. c. 1.* casum, ut neutiquam *Novell. 4. c. 2.* derogasse videatur, decisum esse, proposuimus, qui ad reliquos, in quibus *d. Nov. 4.* beneficio excussionis se generatim tueri permittitur, tanquam singularis, haud aequo jure applicari potest, praecipue, cum, ipso concedente, in novellis LL. ceu correctorii interpretandis, strictissimam utique interpretatio adhibenda sit; cum Juris Doctoribus non integrum sit, privata auctoritate, jura singularia & exorbitantia, pro lubitu, producere, *arg. l. 14. ff. ad LL. l. 141. ff. d. R. J. a)* Jam vero in *d. Novell. 112.* omnino jus quoddam singulare, quod a priori constitutione *Nov. 4.* generaliter loquente, paulatim recedere jubet IMP. JUSTINIANUS, decisum, legimus. Hinc neutiquam illud, si ju-

z) Vid. FRANZK. c. l. n. 36. cujus verba, cum huc faciant, adponere juvat, ibi: *Nec obstat, quod supra de inhibita libertate servi specialiter hypothecati & manumissi, ut & invaliditate alienationis contra pactum adjectum facta, allatum est: Dum enim utriusque hypothecae comparatio sit, illud potissimum, quoad jus persequendi, intelligitur, & hoc innuitur, quod hypothecaria non minus Creditori competat in hypotheca generaliter, quam specialiter constituta, & quod utrobique res alienata transcat cum sua causa & onere. Inde tamen non sequitur, quod propter certos respectus, ubi diversa quaedam ratio subest, nulla sit differentia admittenda, qualis quidem diversitas est in all. exemplis &c.*

a) Teste JO. OTT. TABORE *Tractat. Vol. II. p. 268. §. 1. & III.*

si justas regulas hermeneuticas adhibere velimus, ad omnes hypothecas speciales extendere, sed verbis, uti interpretationem, Legislatoris menti convenientem, recipiunt, inharere debemus. Quamvis enim, ipso *Consultissimo Viro* non negante, beneficium ordinis seu excussionis, quod æquivalentibus tantummodo verbis, in *cit. Nov. 4.* concessum extat, per aliam legem, iterum abrogari possit; id tamen in *Nov. 112.* per ea, quæ antea proposui, argumenta, factum esse, negamus. Unde omnibus ejus, aliorumque dissentientium a nobis, argumentandi rationibus, nondum evictum vidimus id, quod in quæstione est.

§. XIII.

Miror autem *Consult. Virum* c. l. §. VI. dicere, se scire, a dissentientibus urgeri, *Nov. 112.* loqui de hypothecis litigiosis, quod præter Rubricam Novellæ, ipsa etiam Novellæ præfatio, & primum caput edoceat, ut adeo, si vel maxime ordinis beneficium in possessore tertio, specialis pignoris, cesset, id ad litigiosum pignus restringi debeat. Verum enim vero, præterquam, quod nullum me legisse memini, qui *d. Novellam* ita explicarit, Juris interpretem, litigiosas hypothecas haud dari, superius ostendi; nempe *d. Novell. 112.* in illo tantummodo casu, impedire & prohibere, quo minus beneficium ordinis seu excussionis adversus creditorem, hypothecaria actione tertium convenientem, valide opponi possit, si lis) quæ-

b) Quanam autem ratione lis quedam heic suborta dici possit, per superius dicta §. VI. in not. parebit. Eandem quoque *Nov. 112. c. 1.* interpretationem addit PAGENSTECH. c. 1 p. 23. vers. *scilicet &c.* Quibus verbis, cum ipse, licet inter debitorem & Creditorem ortam esse, fateatur, neutiquam conspirare videntur ea, quæ antea dixerat. Nam si licet, prout fieri necesse est, præsupponit, de

quædam de pignore & hypotheca, inter Creditorem & debitorem, suborta sit, & rem alii, in scio vel invito creditore, iterum vendiderit debitor, emtorque sciens, eam pignori, vel hypothecæ subjectam esse, non id operam dederit, ut creditori ex pretio, pro re vendita soluto, satis fieret. Neutiquam vero inde colligere licebit, nos spuria interpretationi, cujus ab ipso *Viro Consultissimo* accusati fuerunt dissentientes, statim subscribere, & statuere, *d. Nov.* juxta res litigiosas, etiam exponere hypthecas; cum tamen contraria IMP. JUSTINIANI mens, quod tales concedere haud velit, ex ipsius verbis elici possit, dicentis ibidem: *Ab hoc autem litigioso vocabulo hypothecas separari decernimus.* Quæ verba cum ita plana sint atque perspicua, ut secus sentire haud permittant, eo majorem admirationem in nobis excitavit, quod *Consult.* PAGENSTECHERUS, pro dissentientium argumentandi modo, falso allegavit, illos *d. Novell. 112.* de hypothecis litigiosis interpretari, cum quilibet, primo statim intuitu, contrarium ibidem dispositum esse, facile videre queat: Ceterum, quod nobiscum sentientes, ad probandam suam interpretationem, provocare dicuntur ad rubricas, & Novellarum inscriptiones, non erit, ut sub hoc quoque tegmine, sententia nostra impugnetur; cum nullius plane momenti c) sit, & nos, quod ad earum probandi vim, qua polle-

de speciali simul casu *d. Novell.* loqui, in eoque tantum, non etiam reliquis, beneficium excussionis cessare, innuit, ut tam acuti JCI verba non adeo coherere videantur.

- c) Constat enim argumenta ex rubricis & inscriptionibus desumpta, valde esse lubrica, atque debilia, per not. HUNNI ad TREUTL. *1. Disput. 13. rb. 13. ffo. HILLIG. Lib. 19. DONELL. ENUCLEAT. 14. l. aa. HART. PISTOR. II. Quest. 36. num. 34.* cum JUSTINIANUS IMP. sæpe angustiores, aliquando etiam prolixiores & inanes plane, rubricas suis titulis & constitutionibus præfixisse videatur.

pollere plerumque judicantur, attinet, idem dicere oportet.

§. XIV.

Denique omnibus, interpretationem suam probandi argumentis, subjiciunt maximum suæ intentionis firmandæ pondus, communem nimirum Dd. scholam hanc ipsorum sententiam adprobasse, sapiusque ita, in COLLEGIIS JURIDICIS, pronunciatum fuisse. Et sic sibi, accurate rem acu tetigisse, firmoque adversus secus sentientes clypeo se tutos reddidisse, persuadent. Quibus deinceps, tanta ipsorum auctoritate freti, adstipulantur ii, qui causas in foro orantes, legibus, earumque argumentandi exinde rationibus spreis, ad hujusmodi asyla confugiunt, indeque victoriam sibi certo pollicentur. Quæ cum omnia, apud solidos causarum Patronos, si ad JCTORUM responsa & eorum, quibus assident, COLLEGIORUM præjudicia provocare velint, omnino hodie rem non conficiant, ita, magnam quoque præconceptas istiusmodi Dd. opiniones, jam olim apud Romanos, auctoritatem habuisse, videmus ex l. 2. §. 47. ff. de O. F. j. §. 8. F. de F. N. G. & C. ubi IMP. inquit: *Qui Jcti appellabantur, quorum omnium sententia & opiniones eam auctoritatem tenebant, ut judici non recedere liceret, d) ut est constitutum*; ipsam tamen imminutam postea a JUSTINIANO, invenimus in l. 12. C. de LL. ibi, *Si enim in præsentia LL. condere soli Imperatori concessum est, &*

F

LL.

d) Ut adeo vim legis habuisse videantur, quam tamen recte Jctorum Responsis denegat PERILLUSTR. L. B. de LYNCKER in Anal. ad LOCAM. Inst. tit. de Jur. Nat. Gent. & Civ. §. 8. Neque enim, inquit, jus respondendi, cujusque Responsu vim legis conferretur. Tribuit vero jam, antequam Justinianus Responsa in ff. retulit, Theodosius sententia potiorum inter illos vim legum. l. 1. Cod. Theodof. de Respons. Prudent.

LL. interpretari solo dignum imperio esse oporteat. Quibus verbis, si dubii, circa LL. ab ipso latas, casus in foro emergant, Juris vero interpretes in iis decidendis convenire non possint, sibi soli, ad evitandos eorum dissensus, jus decidendi reservavit; nulla alia ratione forsitan motus, quam, quod innumeris & infinitis litibus, ex tanta opinionum vicissitudine ortis, imperialem suam auctoritatem diminui videret, ipsumque, ne consilia atque prudentum interpretationes plus LL. valerent, metuere oporteret. Ast vero, in ea postmodum Jurisprudencia incidit tempora, ut, cum glossæ auctoritas, Jurisconsultorum opiniones, aliaque fori observantiæ, in lucem prodire cœpissent, vix millesima LL. civilium pars apud illos, qui juri reddendo præpositi erant, quicquam valeret. Nulla tamen eorum, quæ ad maximum jurisprudentiæ interitum facere videntur, habita ratione, eadem adhuc via incedere student, qui, dum haud genuinis jurium Romanorum fontibus se imbutos sentiunt, aliorum opinionibus e) indulgere, easdemque ceu indola colere necesse habent; non reputantes, infinitas interdum lites, innumeris Dd. sententiis protractas, faciliori omnino ratione, vera ac solida LL. applicacione, quam genuina earum interpretatio juvat, ad finem perducere posse. Sed nihilo secius cum aliis, tum *Consult. PAGENSTECHERO* ad communes Dd. opiniones provocare, eorumque consensu contrariam nobis opinionem firmare, placuit. f) Quemadmodum vero priores

e) Recte enim *TABOR Tractat. Volum. I. p. 755.* de indole atque natura Præjudiciorum judicat, dicens: *Non sequitur: Judicatum est in casu tali, ergo ex causa tali.*

f) Ne vero & nostris argumentandi rationibus Dd. testimonia deesse videantur, consentientes legi possunt: *ILLUSTR. DN. de COCCEJI, Jure Contr. de Pignor. Q. 14. DN. PRAESES Part. I. Observ. 130. ubi Mense Jul. 1686. in causa Dorothee Wetschin und Con-*

priores ipsius rationes, quas suo ordine supra examinavimus, non evicerunt id, quod debebant, ita multo minus auctoritatis eam probandi vim adjungere poterit, ut nostra argumenta, quæ genuinis Novellarum textibus & regulis hermeneuticis convenire demonstravimus, penitus elidere queant.

§. XV.

Ceterum *Consult. Vir IRNERIUM* in *auth. Hoc f. C. de pign. erroris* accusandum esse putat, quod in d. *auth. nullam*, inter hypothecas generales & speciales, distinctionem adhibuerit, quæ tamen, in beneficio excussionis, non eodem modo, ex utrisque, competente, necessario observari deberet. Ast vero, cum constet, authenticas, Codici ubique insertas, secundum illas Novellas intelligendas esse, ex quibus sunt excerptæ, g) neutiquam Irnerius errasse videtur. Cum enim *Nov. 4. c. 2.* ex qua illam authenticam desumptam esse, omnes consentiunt, generaliter, prius principales debitores excutiendos esse, quam ad reliquos de-

F 2

ve-

forten, contra Christoph Weiderten, a Facult. Jurid. Vitemb. pronuntiatarum fuisse, meminit: Daß die Klage, wider Weid. noch zur Zeit nicht statt hat, sondern vor allen Dingen Hennig Ernst Jentschens Erben zuexecutiren; ita quoque Mens. Jan. 1687. ad consultationem Christian Sturm Gräffl. Sotmischea Secret. STRUVIUS S. J. C. Ex. 28. ib. 88. in *Jurispr. for. Lib. II. Lit. 35. §. 20.* LAUTERB. *Colleg. Th. Pract. de Pign. & Hyp. §. 74. & Comp. ff. p. m. 404.* SANDE *Lib. I. Tit. 12. Decis. 4.* PHILIPP. *Lib. 4. Ecl. 48.* HERTIUS in *Diss. de differ. pign. general. & Spec. c. V. §. 8.* Add *Magnif. DN. MENCKEN, in Th. & Pr. ff. Tit. de pign. & hyp. ubi equidem Nov. 4. c. 2. per Nov. 112. c. 1. non derogatum fuisse, putat, nihilominus tamen, in contrariam sententiam propendere Fori nostri observantiam, testatur.*

- g) Ita recte sentit RITTERSHUS. *ad Nov. Proem. c. V. n. 3. p. 34. & P. XII. c. 4. n. 8* etiam si dissentiat ILL. DN. L. B. de LYNCKER. *in Anal. ad STRUVII S. J. C. Ex. 1. §. 86. ibi. Utrique authenticis, in quibus aperte videmus recedi a Novellis, ad quas referuntur, fides & auctoritas præ Novellis tribuenda est; cum censetur Auctor respexisse ad observantiam sui temporis.*

veniatur, disponat, nec aliter in authentica constitui potuit. Illum equidem excusare iterum videtur §. seq. XI. d. auth. de sola generali, non etiam speciali, hypotheca loqui; quo sensu eam etiam intelligi debere, probat ex verbis: hypothecis, hypothecæ &c. cum hæc voces in unam singularem hypothecam non cadant, sed soli generali, utpote quæ plures hypothecas suo ambitu complectitur, aptari possint: talem vero interpretationem verba d. auth. haud recipiunt, cum in Nov. 4. c. 2., quæ in omni, sive generali, sive speciali, hypotheca, excussionem debitoris, præcedere debere, innuit, per verba: *Et si nec ea hypothecis debitoris satisfiat, tunc demum intercessoris hypothecæ &c. &c.* non tam hypothecarum numerus, quam utraque earum species, nempe generalis & specialis, intelligatur.

§. XVI.

Stat itaque firmiter, omnibus adversariorum argumentis perspectis, iisdemque discussis, eorum adhuc sententia, qui nobiscum, beneficium ordinis seu excussionis possessori tertio contra creditorem, sive ex generali, sive speciali hypotheca agat, competere, defendunt. Nunc superest, ut, quatenus in feudis, hypothecæ suppositis, ordinis istiusmodi beneficium locum inveniatur, adhuc dispiciamus. Totum autem eo iterum recidit negotium, ut, utrum generaliter, vel specialiter, hypotheca constituta fuerit, observemus. Priori casu, si Vasallus, consentiente feudi domino, & reliquis agnatis, ita se obligarit: *Ich verschreibe Titio alle meine Güther, Lehn und Erbe;* nullum dubium est, quin feudi successor, seu alius, ad quem feudum postea devolvitur, ut prius Vasalli debitoris allodium excutatur, adversus Creditorem excipere queat; sin vero non suffecerit, in subsidium demum feudi successor, qui possidet, satisfacere tenetur. Posteriori, si vasallus aliquam tantummodo feudi par-

partem, hypothecæ vinculo alteri obligatam, dederit, ea quoque, quam prioribus paginis absolvimus, contraverſia, factaque a nobis ſapienter *all. Novell. 112. c. 1.* genuina interpretatione, decidi debet. In Saxonia vero Elect., ſi vaſallus debita contraxit, & Creditori de hypotheca proſpexit, caſus quosdam, ubi & in feudo beneficium excuſſionis locum habeat, in *Part. II. Conſtit. El. XLVI.* exceptos legimus, ita, ut agnati, ſimultanee inveſtiti, aliique, qui in feudum poſtea ſuccedunt, nulla prævia heredum allodialium excuſſione, creditoribus ſatisfacere teneantur; Nimirum ſi α) expreſſo domini & ſucceſſoris feudalis conſenſu debitor vaſallus feudum, in crediti ſecuritate, hypothecæ ſubjecit, β) debitum contraxit, quo vel filia, ſororeſve dotem, aut probata illius illatione, dotalitium inde accipiant, vel utilitas prædii feudalis talismodi ſumtibus promoveatur, aliaque prædia emanant, tunc creditori ex feudo oppignorato ſatisfieri debet, h) & ſucceſſor feudalis, ut prius vaſalli defuncti heredes allodiales excutiantur, quam ad ipſum deveniatur, neutiquam excipere poteſt.

§. XVII.

Hæc ſufficiant dicta de hypothecis, expreſſa partium conventionione in creditoris ſecuritate conſtitutis, ſequitur nunc, circa beneficium excuſſionis, quid juris ſit, conſpicere in illis, quæ a lege in majorem perſonarum quarundem ſecuritate immediate & tacite conſtitutæ ſunt, hypothecis. Secundum jura communia res itidem, prout in ex-

F 3

preſſis,

h) Extra caſus vero, in d. *CONSTIT. EL.* exceptos, non opus habet, ut beneficium excuſſionis utatur, ſed penitus a ſolvendi obligatione immunis eſt, ob verba: Außerhalb ſolcher und dergl. Fälle ſollen die Eöhne, Agnaten, oder Wittbelehnte der verſtorbenen Schuld, von dem Erben oder auch aus deſſelben Erbſchaft zu bezahlen, nicht ſchuldig ſeyn. *Vid. Dn. LANGGUT. in Animado, ad ILL. DN. de COCCEJI Hypom. Jur. Feud. p. m. 532. ff. aliique ab ipſo citati, quibus Add. MEVIUS Part. IV. Dec. CXCII.*

pressis, omni dubio caret, cum semper, si LLbus alicui cautum est, æque ipsi prospectum in jure censeatur, ac si privata conventionem sibi cautionem constituerit. Ad hæc *d. Nov. 4. c. 2.* omnes debitores principales, prius excuti, jubet, quales sunt, in quorum bonis certis aliquibus personis, (v. g. pupillis in bonis tutoris vel creatoris *l. 20. C. de admimiss. tut. it.* uxoribus in bonis mariti *l. un. §. i. C. de rei uxor. act. &c.*) hypotheca legis provisione constituta est, & a quibus res, ita tacite oppignorata, in dictarum personarum maximum præjudicium alienata, actione hypothecaria repeti solent. Quemadmodum vero hæc omnia sancti hucusque juris habita fuerunt, ita solemniter Ordinationis Proceff. Nov. i) publicatione, in Sax. El. abrogata sunt.

§. XVIII.

Omnibus itaque, in quibus, ordinis beneficio, tertio possessori, tam in generali, quam speciali, hypotheca competente, uti licet, casibus consideratis, instituti nostri ratio subjungere postulat limitationes, quæ, illud non ubique locum invenire, permittunt. Cessat enim id I) si debitor & fidejussor notorie non sunt solvendo, *arg. l. ii. §. 12. de act. emt. vend.* cum inanis sit excussio, quam excludit debitoris inopia. k) II) Si emtor, sciens, rem oppignoratam assumfit, & non id operam dedit, ut creditori ex pretio fuerit

i) Nimirum ad TIT. XLV. d. ORDIN. NOV. ita de hypothecis dispositum legimus: Die Hypothecas tacitas, weil dadurch große Gefahrde, und besonders bey concursibus creditorum vieler Unsehlhalt verursacht worden, wollen wir hiermit gänzlich aufgehoben haben. Hinc totus ff. titulus, in quibus causis pignus vel hypotheca tacita contrahitur, penitus omni usu in Saxonia El. destituitur, & questio de beneficio excussionis, hinc paginis ventilata, ad expressas solum hypothecas, spectat.

k) Hanc vero inopiam, si de ea non constat, probare tenetur creditor, quod plerumque fit per vicinorum famam, aut juramenti paupertatis præstationem, quo, se non amplius solvendo esse, confirmare debet.

fuerit satisfactum, quod *ex Novell. 112. supra §. V. & VI. prolixius a nobis demonstratum fuit. III) Si debitor principalis propter absentiam, vel aliam causam, difficilis conventionis factus est, arg. Nov. 4. c. 1. j. c. 2. vers. Eodem. arg. L. 2. ff. qui satisd. cog. l. 112. in ff. de V. O. 1) IV.) si hypotheca creditori, cum pacto de non alienando, quaesita est. arg. L. 7. §. f. ff. de distrab. pign. m) V.) Si per constitutum possessorium debitor, nomine creditoris, pignus possideat, arg. l. 18. ff. de acquir. vel poss. l. 6. §. f. ff. de precar. l. f. C. de acquir. vel reim. poss. VI.) Si creditor in alienationi rei, hypotheca nexu obligatae, consensit, jus tamen pignoris sibi solum servavit. Plures equidem casus, in quibus ordinis beneficium cessat, subnectere possem. n) Sed nec instituti mei ratio, nec exceptionum natura, cum reliqua fidejussores, aliosque, non vero hypothecarum possessores, concernant, eas adducere permittit.*

§. XIX.

Excussio vero principali debitore, vel deficiente penitus beneficio excussionis, statim actione hypothecaria iter ad rei oppignoratae possessorem, qui illam absque ulla inter-

- 1) Cum sic paria sint, debitorem non esse solvendo ratione facultatum, vel non esse solvendo, ratione conveniendi facultatis. Vid. GAIL. P. II. Obs. XXVII. p. 25. LAUTERB. Coll. Th. Pr. de pign. & Hyp. §. LXXV. aliique ibi citati, MEV. Part. IV. Decif. CXCII. num. 5.
- m) Dubitat B. STRUVIUS S. J. C. Ex. XXVI. §. 38. hanc limitationem rationi d. Nov. 4. c. 2. convenire, sed non opus est, cum arg. Nov. 112. c. 1. omnis hypothecae alienatio, in fraudem creditoris facta, irrita sit.
- n) Addunt haece alii, quod exceptio ordinis seu excussionis opponi nequeat a possessore hypothecae, si hic rem hypothecatanti titulo lucrativo adquisivit, sed recte haec limitatio ab ILLUSTR. DN. de COCCEJI Jur. Contr. Tit. de pign. & hyp. Qu. 14. rejicitur, quia excussionis exceptio generatim data est, possessoribus ex singulari quadam aequitate, ideo non excludendus ab ea quisquam sine lege, teste MEVIO Part. VIII. Decif. 397.

interposita mora, creditori restituere o) quidem teneur, ex persona tamen debitoris, seu sui creditoris, exceptiones Creditori, actione hypothecaria agenti, opponere potest, cum quoad retentionem & jus excipiendi, non etiam quoad jus pignoris & hypothecariae actionis, suo venditori succedat. p) Et haec sunt, quae de beneficio excussionis seu ordinis, ex *Novell. 112. c. 1.* speciali solum casu ibidem excepto, semper competente, aliisque, quae circa illud praecipue annotanda erant, differere apud animum constitueram. Quae, ex mediocri ingenii mei modulo profecta, ut aequi bonique consulas, &, non omnia posse omnes, tecum reputes, abs Te B. L. peto. Plura equidem, ob materiae hujus, in foro maxime utilis, prolixitatem, in medium proferre potuissim, sed, brevitatis studio ductus, in potioribus argumenti hujus capitibus, acquiescendum esse, existimavi.

F I N I S.

- o) Non vero, loco restitutionis, ad debiti solutionem a creditore adigi potest, cum minus recte actio hypothecaria adversus tertium possessorem alternative instituat, quam tamen, ita conceptam, defendunt PERILLUSTR. DN. de BERGER *Resol.* LAUTERB. p. 903. *sqq.* GAIL. *Part. 1. Obs.* 62. n. 8. CARPZOV. *P. 1. Const. II. Def.* 9. n. 1. B. TITIUS *Jur. Privat. Lib. XII. c. 2 §. 12.* Nam, etiam si tertius possessor, debitum offerendo & praestando, liberetur, & ipsi propterea res hypothecata relinquenda sit, *l. 16. §. 3. ff. de pignor. 1. 12. §. 1. quib. mod. pign. solv.* tamen ad hoc conveniri nequit, ut solvat, quia ad id non obligatur. Tolerari tamen adhuc posset petitio: Daß er das verpfändete Haus Klägern einräumen solte, er wolle denn freywillig die darauff hoffende Schuld bezahlen. Conf. PERILLUSTR. DN. de BERGER. in *Oecon. Juris*, p. m. 537. Dn. BOEHMER. *Tr. de action. Sect. II. c. 3. §. 98. in not.* Imo hodie talis libellus, in Sax. El. simpliciter sustinetur. Vid. *Ord. Proc. Nov. t. 5. §. 2.*
- p) Vid. FRANZK *c. l. n. 89.* H. HARTM. ab EPPINGEN *Lib. II. Observ. Pract. III. p. m. 310.*

Wittenberg, Dics., 1725

ULB Halle

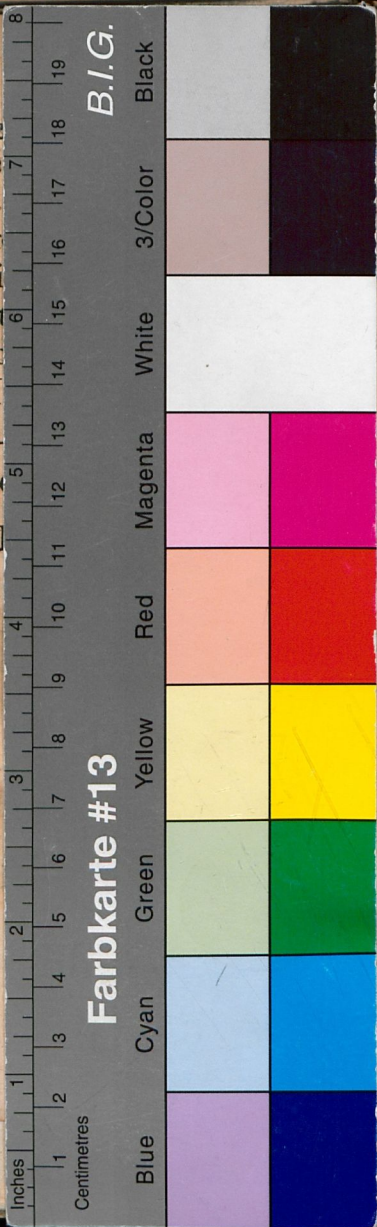
004 775 759

3

f

2864

J. J.
DISSERTATIO JURIDICA INAUGURALIS

1724/29

DE
BENEFICIO ORDINIS
SEV
EXCVSSIONIS

POSSESSORI EXTRANEEO ADVERSUS
CREDITOREM, SIVE EX GENERALI, SIVE
SPECIALI, HYPOTHECA AGAT,
CONTRA SPURIAM
NOVELL. CXII. CAP. I.
INTERPRETATIONEM, COMPETENTE.

QUAM
PRAESIDE

DN. JO. BALT. WERNHERO
JCTO

POTENTISSIMO POLONIARVM REGI ET SAXONVM
ELECT. A CONSILII AVLAE ATQVE JUSTITIAE,
ORDINARIO ET ANTECESS. PRIMARIO ETC.
IN ACADEMIA VITEMBERGENSI

PRO LICENTIA

SVMMOS IN VTROQUE JURE HONORES ET PRIVILEGIA DOCTORALIA

CAPESSENDI

IN AVDITORIO MAJORI

AD D. FEBR. M DCC XXV.

HORIS ANTE ET POST MERIDIEM CONSVETIS

IN PVBLICO ERVDITORVM CONSESSV

DEFENDET

AUTOR

JO. CHRISTOPH. PFRETZSCHNER

OELSNITIO-VARISCVS.

VITEMBERGAE, LITERIS VIDVAE GERDESIAE.